

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ТА ПІЗНАВАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Балог Н. І.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Красовська О. О.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Сучасний світ перенасичений рекламними роликами, агітацією, маніпуляціями. Для того, щоб людина могла розпізнавати як прямі, так і приховані способи маніпуляції її свідомістю, вона повинна навчитися критично та свідомо мислити, робити власний вибір, знаходити вихід з будь-якої ситуації. Роль учителя, помічника дитини, полягає безпосередньо у розвитку в дітей самостійного свідомого мислення. У наш час неможливо жити без постійного пристосування до нових економічних, суспільних та інших змін, без ефективного розв'язання проблем, що часто непередбачуване і вимагає застосування нових нестандартних підходів. Метою педагогів як наставників, передусім, є формування особистості, готової до життя у світі, що постійно змінюється, особистості, здатної навчатися все життя і самовдосконалюватися, ухвалювати швидкі й ефективні рішення.

Критичне мислення – це здатність використовувати певні прийоми опрацювання інформації, що дають змогу отримати бажаний результат [1, с. 93].

До основних ознак критичного мислення належать такі вміння:

- робити логічні умовиводи;
- ухвалювати обґрунтовані рішення;
- оцінювати позитивні та негативні риси як отриманої інформації, так і самого розумового процесу;
- бути спрямованим на результат [1, с. 104].

Навчити критичного мислення неможливо пасивними, застарілими методами навчання. Перш за все це структура уроку розвитку критичного мислення, що допоможе кожному вчителю чітко визначитися, які методи і прийоми він використовуватиме на певному етапі уроку, а саме:

- I етап: розминка;
- II етап: обґрунтування навчання;

- III етап: актуалізація;
- IV етап: усвідомлення змісту;
- V етап: рефлексія [2, с. 47].

Відповідно до етапу використовуються різні методи і прийоми критичного мислення.

На I етапі – обґрунтування навчання, використовують такі прийоми як: «Мозковий штурм», «Чи вірите ви в те, що?...», «Спіймай настрої», «Асоціативний куш», «Знаю – хочу дізнатися – дізнався», «Мудра сова», «Чарівна скринька» тощо.

На II етапі – обґрунтування навчання – добирають такі методи та прийоми, що допоможуть показати розв’язання проблемного питання через життя та як можна застосувати здобуті знання у житті, а саме: «Кубування», «Робота довідкового бюро», «Живі малюнки», «Встанови зв’язок».

III етап має на меті активну роботу учнів щодо розв’язання поставленої проблеми. Тут доцільним є використання таких методів та прийомів як: «Читання з позначками», «Дошка запитань», «Порушена послідовність», «Взаємні запитання», «Есе», «Метод ПРЕС», «Взаємне навчання», «Ажурна пилка», «Метод шести капелюхів» тощо.

На IV етапі учні аналізують, усвідомлюють інформацію, визначають її розуміння, а саме: «Діаграма Венна», «Доповідач–респондент», «За–проти», «Рафт».

V етап має на меті прояснення змісту опрацьованого, чи справдилися очікувані результати, складання плану подальших дій, а саме: «Синквейн», «Рюкзачок», «Сюрприз», «Мікрофон».

Отже, на кожному етапі уроку потрібно розвивати творче мислення, формувати у дитини вміння управляти процесами творчості: фантазування, розуміння закономірностей, розв’язання складних проблемних ситуацій. Учителю повинен вчити учнів здобувати знання не шляхом механічного запам’ятовування, а шляхом творчого сприйняття, критичного осмислення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Большакова І. Критичне мислення. Початкова школа. К. : Видавничий дім «Перше вересня», 2016. 144 с.
2. Маценко Н. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ» 1 клас. Х. : Вид. група «Основа», 2020. 133 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ АКТИВНОГО НАВЧАННЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Беззубко Б. І.

кандидат наук з державного управління, доцент,

доцент кафедри менеджменту

Донбаської національної академії будівництва і архітектури